

Las Bielański – Puszcza w centrum miasta

ŚCIEŻKA PL 2

Prezentacja ścieżka

Las Bielański, jeden z dwóch dużych rezerwatów na terenie miasta, powstał w 1973 roku z zachowanej części dawnej Puszczy Mazowieckiej, która sięga czasów średniowiecza i zajmuje powierzchnię 130 ha. W 2011 roku obszar został włączony do europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000 (PLH140041 „Las Bielański”). Puszcza jest domem dla różnorodnej fauny i flory. Znajdziemy tu dęby, które mają około 400 lat i nie zostały zasadzone przez człowieka, ale urosły samoistnie. Dęby te, podobnie jak wiele innych zbiorowisk roślinnych Lasu Bielańskiego, rozwijały się tu od stulecia.

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”

WAYPOINTS

Brama do lasu	3
Jesteś w lesie, pamiętaj, żeby zawsze wybrać właściwą ścieżkę ;-)	3
Miejsce placu zabaw	3
Spacer przez Puszcę Mazowiecką	3
Źródło u podnóża klasztoru kamedułów	4
Punkt widokowy	4
Całoroczna szopka i zagroda osiołka	4
Domki eremitów	5
Grób Stanisława Staszica	5
Stółówka akademicka - możliwość zjedzenia obiadu	6
Wracamy do Puszczy... ..	6
Dolinka Potoku Bielańskiego	6
Las robiniiowy. Wejście do AWF	7
Złoty krąg i pomnik patrona AWF	7

Waypoint	Brama do lasu
	Las Bielański [eng. Bielany Forest] is one of two major reserves near the city, created in 1973 from the surviving part of the former Mazovian Primeval Forest surviving from the Medieval times, with an area of 130 ha. From 2011 the place is protected under the European Natura 2000 network (PLH140041 "Las Bielański"). The forest is home to rich fauna and flora. Here we may observe oaks of around 400-year-old that were not planted by man. The above-mentioned oaks, as well as many other plant species, have evolved here within the past several thousand years.

Waypoint	Jesteś w lesie, pamiętaj, żeby zawsze wybrać właściwą ścieżkę ;-)
	

Waypoint	Miejsce placu zabaw
 	W XIX wieku Las Bielański stał się jednym z najważniejszych miejsc odpoczynku dla mieszkańców szybko rozrastającej się Warszawy. Stał się miejscem tętniącym życiem – to tu obok siebie znajdowały się ulubione miejsca rozrywek i odpoczynku Warszawiaków oraz miejsca ascezy i modlitwy. Jakkolwiek las pozostawał w stanie nienaruszonym, to intensywna obecność człowieka oraz budowa urządzeń rekreacji – ławek, huśtawek itp. spowodowały zniszczenie ściółki leśnej. Dobiero w latach 80. w. całkowicie usunięto stąd urządzenia rekreacyjne i stworzono warunki do odbudowy zniszczonego poszycia. Szacuje się, że przywrócenie naturalnego stanu lasu potrwa ok. 100 lat. W kulturze polskiej pozostały wspomnienia oraz przeboje, takie jak „Karuzela na Bieleńcach” czy „Statek do Młocin”.

Waypoint	Spacer przez Puszcę Mazowiecką
 	Przeszliśmy przez jedyny w swoim rodzaju las pierwotny, który znajduje się w centrum miasta. W XIV wieku był to skraj Puszczy Mazowieckiej, która pokrywała większość terenów Mazowsza. Do dziś przetrwały tu dęby, które pamiętają szesnasty wiek. Osobliwością tego miejsca są liczne gatunki owadów oraz dziesiątki gatunków dziko żyjących zwierząt. Mijamy liczne rozgałęzienia Potoku Bielańskiego, obecnie w zaniku. Na 30 proc.

	obszaru Lasu obowiązuje ochrona całkowita, tzn. że ingerencja człowieka ogranicza się jedynie do koniecznych zabiegów ochronnych. Na pozostałym obszarze wyznaczono wydzielone ścieżki, po których można spacerować po lesie.
---	--

Waypoint	Źródło u podnóża klasztoru kamedułów
	Po wyjściu z lasu skręcamy chodnikiem w lewo i po przejściu kilkuset metrów zobaczymy cokół wykonany z czerwonego piaskowca którym obudowano źródło bijące u podnóża kościoła Kamedułów, znanego niegdyś z doskonałej wody. Obudowę wykonali w 1835 r. studenci Instytutu Agronomicznego, który mieścił się na Marymoncie. Na obudowie studni można zobaczyć znaczniki poziomu wody podczas wezbrań Wisły w 1888 i 1891 r. Obecnie źródło wysycha z powodu niskiego poziomu wód gruntowych.

Panorama	Punkt widokowy
	Ze skarpy nad brzegiem Wisły rozpościera się widok na rzekę i prawobrzeżną Warszawę. Kiedyś u jej stóp znajdowała się przystań, do której zawijały statki dowożące wiernych na modlitwę do klasztoru Kamedułów oraz Warszawiaków, chcących skorzystać z atrakcji Lasu Bielańskiego.

Waypoint	Całoroczna szopka i zagroda osiołka
----------	-------------------------------------

		Szopki bożonarodzeniowe są ważnym elementem polskiej tradycji. Najczęściej są prezentowane tylko w okresie świąt Bożego Narodzenia. Szopka, którą możemy obejrzeć przez cały rok. Została wykonana w 2004 r. przez wybitnego warszawskiego rzeźbiarza Józefa Wilkonía, który nawiązał do motywów znanych z tradycji podhalańskiej. Wszystkie elementy zostały wykonane ręcznie, przy użyciu piły i siekiery. Całość liczy 44 rzeźby i waży 4 tony. Dodatkową atrakcją szopki jest żywy osiołek Franio.

Waypoint	Domki eremitów
     	Zakon kamedułów to jeden z najbardziej surowych zakonów w Kościele katolickim. Mnisi wstają w nocy, cały czas się modlą, myślą wyłącznie o Bogu i wieczności, nie oddają się prawie żadnym rozrywkom. Mnisi mieszkają w oddzielnych domkach z niewielkim ogródkiem. Mają zakaz odwiedzania się. Domek ma niewielki przedpokój, celę mieszkalną i małą kapliczkę. W pokoju mieszkalnym stoi drewniany stół, regał na książki, krzesło, szafka na ubranie i twarde łóżko. Kameduli trafili na Polkowie Wzgórze (nazwa pochodzi od pobliskiej wsi, Polkowo) w XVII wieku za sprawą Władysława IV, który ufundował pustelnię z dala od ludzkich siedzib. Las Bielański był wówczas fragmentem dzikiej puszczy, więc ówczesnych zakonników można sobie wyobrażać jako traperów, którym niestraszne były wilki i niedźwiedzie. Mimo to już w XVII w. warszawiacy pielgrzymowali tam, by zobaczyć święty obraz. Sto lat później, w końcu XVIII w., na Bielanych bawiły się polsko-litewskie elity. Odpust na Bielanych był okazją do zarabiania i wydawania pieniędzy, wesolej zabawy i spędzenia miłego długiego weekendu. W latach 80. XVIII w. gazeta napisała już, że na Zielone Świątki jeździło na Bielany „prawie pół Warszawy”. W XIX w. Warszawa szybko się rozwijała, a Las Bielański, m.in. dzięki obecności klasztoru, stał się jednym z ulubionych miejsc wybieżki warszawiaków, a tym samym przestało to być odpowiednie miejsce dla zakonu kontemplacyjnego. W 1904 r. kameduli opuścili klasztor, a ich miejsce zajęli marianie. Domki eremitów zyskały nowe funkcje, a do dziś przetrwało ich 13.

Waypoint	Grób Stanisława Staszica
----------	--------------------------

Ksiądz Stanisław Staszic był twórcą polskiej geologii, propagatorem i współtwórcą rozwoju polskiego górnictwa i hutnictwa. Dzięki jego staraniom wzniesiono Pałac Staszica, od początku służący rozwojowi nauki, zbudowany dla Królewskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (obecnie siedziba PAN i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego). Kiedy mieszkał w Warszawie, był ministrem stanu Królestwa Polskiego oraz wiceministrem edukacji, lubił urządzać sobie wycieczki do lasu bielańskiego i chętnie wypoczywał oraz zabawiał się czytaniem w cieniu jego drzew, tak że również po śmierci pragnął być w ich pobliżu. Stanisława Staszica pochowano zgodnie z jego wolą zapisaną w testamencie: „Ciało moje ma być pochowane na cmentarzu przy kościele księży kamedułów na Bielanach. Ma być nie w katakumbach, ale ma być w tyle kościoła pogrzebane w ziemi. 10 000 złotych w obligacjach hipotecznych skarbowych zapisuję na wieczny fundusz kościoła księży kamedułów na Bielanach. Pogrzeb mój ma być skromny, nie różniący się od pogrzebu chrześcijanina ubogiego, gdyż przystępując przed oblicze Boga, wszyscy stajemy się takimi. \...\ w dzień pogrzebu ma być rozdane 10 000 złotych na ludzi ubogich”, obok kościoła kamedułów na Bielanach, a grób od prawie 200 lat znajduje się w tym samym miejscu. Jego pogrzeb w 1826 r. zgromadził ok. 14 tys. Warszawiaków i był wielką manifestacją patriotyczną.

Waypoint

Stołówka akademicka - możliwość zjedzenia obiadu

To dobre miejsce na krótki odpoczynek, w stołówce akademickiej UKSW można zjeść niedrogi posiłek...

Waypoint

Wracamy do Puszczy...

Punkt utworzony w miejscu powrotu do Lasu Bielańskiego. W tym miejscu należy wejść na leśną ścieżkę.

Waypoint

Dolinka Potoku Bielańskiego

		Kiedys płynęła tędy rwąca rzeczka, nad którą znajdowały się stawy oraz młyny. Jednak rozwój miasta i zmiany w gospodarce wodnej w okolicach dawnych źródeł potoku i obniżenie poziomu wód gruntowych, spowodowały, że obecnie Potok Bielański jest rzeką płynącą tylko okresowo – jesienią, wiosną oraz po większych opadach. Pierwotne źródła Potoku Bielańskiego znajdowały się w rejonie Wawrzeszewa, a ujście do Wisły w okolicy wzgórza klasztorne. W stosunkowo miękkich, łatwo ulegających erozji osadach polodowcowych potok wyrzeźbił dolinę oraz wąwozy i kręte jary. Tam wody potoku spiętrzał system zapór i kaskad poruszających koła młyńskie i tworzących stawy rybne. Na skutek prowadzonych prac melioracyjnych Potok Bielański został skanalizowany i podłączony do kolektora, a stawy przestały istnieć.

Waypoint	Las robiniowy. Wejście do AWF
	Miejsce, w którym jesteśmy nie ma już wiele wspólnego z Puszcza Mazowiecką, której częścią był pobliski Las Bielański. Po upadku powstania listopadowego (1831) tereny te zajęły letnie baraki wojsk rosyjskich, a nieopodal utworzono poligon pn. Bielańskie Pole Wojenne. Ciąg baraków koszarowych kończył się zabudowaniami piekarni przy ul. Dewajtis. Po 1883 r. Rosjanie zbodowali w pobliżu dwa forty: Bielany i Wawrzeszew. Dopiero po wycofaniu wojsk rosyjskich w 1915 r. Pola Bielańskie straciły znaczenie militarne i zostały przyłączone do Warszawy. Miejsce po dawnych osiedlach zajęła roślinność obcego pochodzenia, rośnie tu robinia, która powoduje wysuszenie głębszych warstw gleby, a w poszyciu tworzy dogodne warunki dla pokrzywy i czarnego bzu. Uniemożliwia to naturalne odnowienie gatunków rodzimych, takich jak dąb szypułkowy, grab i lipa.

Waypoint	Złoty krąg i pomnik patrona AWF
	To miejsce jest jak krótka lekcja historii Polski. Zaczniemy od pomnika. Postać J. Piłsudskiego dla wielu Polaków stała się symbolem odzyskania niepodległości w 1918 r. Dbłość o kondycję fizyczną polskiej młodzieży była już wcześniej związana z dążeniem Polaków do utworzenia własnego państwa. Dlatego nie można się dziwić, że już w pierwszej dekadzie niepodległości, na pierwszym posiedzeniu Rady Naukowej Wychowania Fizycznego pod przewodnictwem Naczelnika Państwa zapadła decyzja o utworzeniu placówki, która miała kształcić nauczycieli wychowania fizycznego na potrzeby szkół i wojska. Po śmierci Marszałka, szkole nadano jego imię, co miał upamiętniać pomnik umieszczony na dziedzińcu. Dziś przecięty cokół pomnika zdobią dwie daty 1949/1990, które symbolizują okres, kiedy Polska była zależna od Związku

Sowieckiego, a nazwisko J. Piłsudskiego, jako symbolu niepodległości, zostało usunięte z życia publicznego. Obok pomnika, na centralnym placu AWF od 2005 r. jest tworzony Złoty Krąg, którego celem jest uhonorowanie tych, którzy przez swoje osiągnięcia sportowe, karierę zawodową, patriotyzm, niezłomny charakter zasługują na miano wybitnych osobowości sportu polskiego. W Kręgu mają szansę znaleźć się także nazwiska osób niekoniecznie będących sportowcami, ale wszystkich wybitnych osobowości w jakiś sposób związanych ze sportem i wychowaniem fizycznym.